

اگر ارزیابی ما درباره ی ملتها تابع این است که مقدار آگاهی آنها را بسنجیم، مقدار عزم و اراده ی ملی آنها را بسنجیم، روشن بینی و شجاعت آنها در اقدام را بسنجیم، اگر این وسیله ی سنجش قدر و قیمت جمعیتها و ملتهاست، باید بگوئیم مردم لار و منطقه ی لارستان بزرگ، به حسب این مقیاسها و معیارها جزو برجسته ترین مردم کشور پهناور ما هستند.

مقام معظم رهبری - ۱۹ اردیبهشت ماه ۱۳۸۷

شهرستان **لارستان** یکی از شهرستانهای جنوبی استان فارس ایران است. مرکز این شهرستان، شهر **لار** است. جمعیت این شهرستان بر طبق سرشماری سال ۱۳۹۰، برابر با ۲۲۶۸۷۹ نفر بوده است. لارستان از کانونهای دین زرتشتی و جایگاه آتشکده مهم آذر فرنبغ بوده است. مسلمان شدن مردم آنجا هم دیری به درازا انجامید. نام کهن لارستان، ایراهستان بوده است.

لارستان سرزمین وسیعی است که بطول ۵۷ فرسنگ و به عرض ۴۵ فرسنگ و با مساحت تقریبی ۱۲۶۰۰۰ کیلومتر مربع، و در حدود ۴۵۰ آبادی بزرگ و کوچک توابع دارد. مرکز این منطقه شهر لار (۴۳ دقیقه و ۲۷ درجه شمالی، و ۲۴ دقیقه و ۵۴ درجه شرقی گرینویچ، و با ارتفاع ۳۰۰۰ هزار فوت است که در سیصد و شصت و شش کیلومتری شهر شیراز و در جنوب شرقی فارس قرار گرفته است.

در دوران قدیم به منطقه وسیعی از جنوب ایران ایالت لارستان اطلاق می شده است. که مشتمل بوده است از: بندر گمبرون (بندرعباس)، بندرلنگه، بستک، لامرد، مهر، علسویه، شهرستان کنگان و گزدان تمام این مناطق جزء «ایالت لارستان» به مرکزیت لار بوده است.

منطقه لارستان، به دلیل نزدیکی با خلیج فارس و سواحل آن، دارای موقعیت تجاری و ترانزیتی بسیار خوبی است. بیشتر درآمد مردم آن از تجارت دریایی و تبادل کالا با نواحی مرکزی ایران است. از این رو لارستانی ها را باید از مشهورترین و موفق ترین بازرگانان جنوب ایران به شمار آورد.

از دیگر مزیت های لارستان وجود فرودگاه بین المللی می باشد که از لحاظ آمار پروازهای خارجی و همچنین جابجایی مسافر و بار با در نظر گرفتن تعداد جمعیت شهرستان بعد از فرودگاه بین المللی امام خمینی (ره) به عنوان دومین فرودگاه مطرح می باشد.

در حال حاضر چهار شرکت هواپیمائی ایران ایر، آسمان، ایرعربیا و فلای دوبی عملیات پروازهای این فرودگاه را به مقاصد: دبی، کویت، قطر، ابوظبی، شارجه، مکه مکرمه و مدینه منوره، تهران و شیراز انجام می دهند.

معروف ترین سوغاتی و شیرینی شهر لار حلوائی است که مسقطی نامیده می شود. این حلوا، همان طور که از نام آن بر می آید، منسوب به مسقط، یکی از شهرهای قدیمی عمان است، که تجار لارستانی در رفت و آمدهای تجاری به مسقط طرز پخت آن را فرا گرفته اند قریب ۱۵۰ سال است که این حلوا بهترین سوغاتی لار محسوب می شود مسقطی ترکیبی از آرد، شکر، نشاسته، روغن، مغز پسته و رنگ های گیاهی است و بسیار خوشمزه و مقوی است. اکنون یکی از کالاهای صادراتی این شهر است و در بسته بندیهای مختلف و زیبا به مشتریان عرضه می شود.

از دیگر سوغاتی های شهر لار می توان به انواع خرما، کباب لاری، شیرینی های محلی، انواع نان محلی، حنا و صنایع دستی اشاره کرد.

آثار تاریخی

از جمله بناهای تاریخی پیش از اسلام در لارستان تمب بت ، آتشکده کاریان، قلعه اژدها پیکر در لار، بازار قیصریه لار ، باغ و حمام نشاط ، کاروان سرا ، آب انبارهای تاریخی ، آتشکده محلچه در بین راه اصلی لار به شیراز ، قلعه سفید خنج ، قلعه فرشته جان ، قلعه ایلود ، کاروانسراهای واقع در بین جاده خنج ، کاروانسراهای واقع در بین جاده خنج به فال و فال به سیراف، قلعه جبرئیل در بنا رویه، قلعه کیقباد در جویم، و آثار و بقایای جاده باستانی عصر ساسانی بین جویم و جهرم و بین فال و اسیر به سیراف ، و فیروز آباد به خنج ، و خنج به کاریان را می توان ذکر کرد .

مسلمان شدن مردم لارستان بسیار پس از سایر نقاط این سرزمین به درازا انجامید ، نخستین حمله گسترده اعراب به شمال لارستان کنونی در منطقه کاریان و به وسیله هرم بن حیان صورت گرفته است.

مسلمانان در حمله های اعراب بارها با شکست مواجه می شوند ، اما قلعه و آتشکده کاریان به تدریج در اوایل قرن سوم قمری به تصرف مسلمانان در می آید. کهن ترین بنای تاریخی در لارستان ، مربوط به دوران اشکانیان بیش از دو هزار سال قبل آتشکده کاریان است ، که یکی از سه آتشکده بزرگ ایرانی در دوران قبل از اسلام است و نام آن را به زبان فرس قدیم ، «آذر فرْتَبَع» گفته اند. بنای این آتشکده اکنون به صورت تلی از خاک به نام (تمب تشی) در نزدیکی روستای کاریان، از توابع بخش جویم به چشم می خورد.

آگاهی ما از تاریخ لارستان پیش از اسلام بسیار اندک است. بر اساس آنچه در اسطوره ها و افسانه های قدیم ایران زمین آورده اند، گرگین میلاد از پهلوانان باستان، بنیانگذار شهری بود که با نام او به (لاد) شهرت یافت. چنانچه مطابقت تاریخی گرگین میلاد با مهرداد اشکانی پذیرفته شود، می توان اظهار کرد که شهر لار قریب دو هزار سال پیش بنا شده است. طبق روایات موجود، پس از گرگین میلاد فرزندان آن پهلوان افسانه ای، نسل اندر نسل به حکومت این منطقه منصوب شده اند و تا سال ۱۰۱۵ ق، پادشاهی شان بر جای بوده است.